

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Nástupci císaře Františka Josefa I. – František Ferdinand d'Este, Karel I.

Mgr. Eva Mužná

**Výukový materiál zpracován v rámci projektu
EU peníze školám**

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Eva Mužná.
Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785. Provozuje Národní ústav pro
vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických
pracovníků (NÚV).

Registrační číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0229
Šablona:	III/2
Č. materiálu:	VY_32_INOVACE_202
Datum vytvoření:	7. 8. 2013
Ročník:	4.
Předmět:	Dějepis a dějiny kultury
Vzdělávací oblast:	Společenskovědní
Tematická oblast:	František Josef I. a jeho doba
Anotace:	Žákyně a žáci se seznámí s veřejným i soukromým působením Františka Ferdinanda d'Este, Karla I.

Nástupci Františka Josefa I.

František Ferdinand d'Este

- ❖ 18. prosince 1863, Štýrský Hradec – 28. června 1914, Sarajevo
- ❖ následník rakousko-uherského trůnu a synovec císaře a krále Františka Josefa I.
- ❖ v Čechách vlastnil panství a zámky Konopiště a Chlum u Třeboně
- ❖ otec Karel Ludvík byl arcivévoda rakouský (mladší bratr císaře Františka Josefa I.), matka, dcera bourbonského krále obojí Sicílie Ferdinanda II., Marie Annunciata (umírá v pouhých 28 letech)
- ❖ jako dítě nebyl příliš v kontaktu se svou matkou – jejích 5 těhotenství a vleklá tuberkulóza jí velice vyčerpávaly
- ❖ mateřskou lásku mu poskytla další otcova žena
- ❖ dostalo se mu dobrého vzdělání, přísné výchovy a byla mu určena vojenská kariéra
- ❖ v roce 1878 František Ferdinand vstoupil do armády – byl jmenován poručíkem uherského 32. pěšího pluku
- ❖ nejvřelejší přátelské vztahy v rodině navázal s bratrancem – korunním princem Rudolfem
- ❖ jeho velkou celoživotní vášní byl lov a myslivost – podle pečlivě vedených záznamů během svého života skolil 272 511 divokých zvířat
- ❖ další velkou vášní bylo i cestování – pobýval na svých statcích v Itálii, procestoval např. Německo, Egypt, Palestinu, Turecko, Sýrii a v roce 1892 započal cestu kolem světa, trvající 14 měsíců
- ❖ kvůli rodovému zatížení a velmi častému výskytu onemocněl tuberkulózou, jeho stav byl velice vážný – po 3 letech se jako zázrakem uzdravil
- ❖ poté, co korunní princ Rudolf spáchal sebevraždu, následníkem trůnu se stal otec Františka Ferdinanda – Karel Ludvík
- ❖ díky dědictví po italských příbuzných se stal jedním z nejbohatších lidí v Rakousku – aby dědictví získal, musel se plyně naučit italsky, což mu činilo nemalé problémy, neboť na rozdíl od ostatních členů rodu neměl nadání na jazyky
- ❖ 1. července 1900 se v Zákupích oženil s Žofií Chotkovou původem z českého šlechtického rodu Chotků
- ❖ František Ferdinand si manželství s Žofií vyvzdoroval na císaři Františkovi Josefovi - podle velice přísných pravidel mohli členové dynastie uzavírat sňatky pouze s

příslušníky panovnických dynastií, Žofie Chotková nebyla pro sňatek dostatečně urozená

- ❖ mezi oběma mladými lidmi se vytvořilo hluboké a pevné pouto a František Ferdinand se rázně odmítl oženit s kýmkoli jiným
- ❖ Papež Lev XIII., ruský car Mikuláš II. či německý císař Vilém II. poslali císaři žádosti ve prospěch Františka Ferdinanda a argumentovali tím, že nesoulad mezi císařem a následníkem by byl rušivým prvkem pro stabilitu monarchie
- ❖ svatby se z rodiny nezúčastnil nikdo kromě nevlastní matky a dvou nevlastních sester
- ❖ manželství bylo mimořádně šťastné a harmonické a vzešly z něho 4 děti, které byly vyloučeny z nástupnictví na trůn
- ❖ manželé žili střídavě v oficiálním sídle následníka trůnu - zámku Belvedere ve Vídni, v zámku Zákupy v Čechách, kde se konala jejich svatba, a především na jejich domovském sídle na zámku Konopiště, který František Ferdinand zakoupil v roce 1887 jako lovecký zámeček a který nechal přestavět
- ❖ zámek Konopiště platil za nejmoderněji vybavené historické sídlo v monarchii
- ❖ Žofie svého manžela nesměla oficiálně doprovázet a jejím prvním vystoupením na veřejnosti byla cesta do Sarajeva

Smrt číhá všude

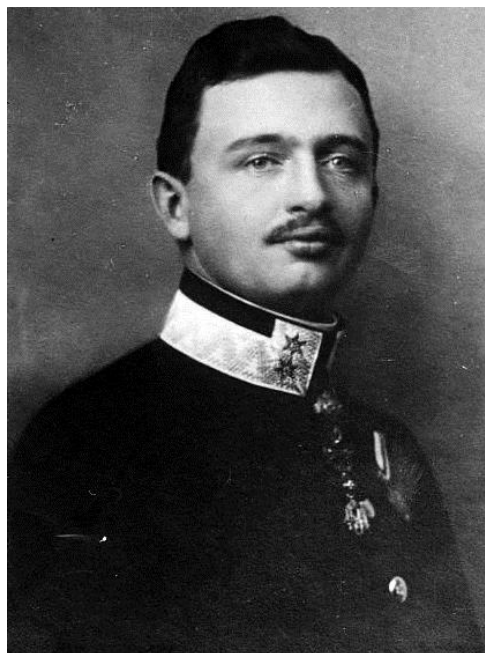
Otec Františka Ferdinanda, Karel Ludvík, vykonal roku 1896 pouť do Svaté země. Byl to hluboce věřící člověk. Zde se napil vody z Jordánu a v důsledku toho se nakazil tyfem. Na jeho následky po návratu z cesty ve Vídni 19. května 1896 zemřel. Je pohřben v Císařské hrobce ve Vídni v kryptě kapucínského kláštera. Po smrti svého otce se stává následníkem rakousko-uherského trůnu František Ferdinand d'Este.

Děti milujících rodičů

Žofie v manželství otěhotněla celkem 4x, bohužel poslední dítě se narodilo mrtvé. První potomek byla dcera Žofie, zdědila po otci vášeň k lovu a svého prvního jelena ulovila ve 3 letech. Zemřela v roce 1990, ve věku 89 let. Její dva bratři, Maxmilián a Ernest prošli během 2. světové války několika koncentračními tábory, což se velmi negativně podepsalo na jejich zdraví. Maxmilián umírá v roce 1962, ve věku 60 let, Ernest v roce 1954, ve věku 50 let.

Karel I.

- ❖ 17. srpna 1887 – 1. dubna 1922
- ❖ (nekorunovaný) poslední císař rakouský 1916–1918
- ❖ Karel byl nejstarší syn arcivévody Oty (bratr Františka Ferdinanda d'Este)
- ❖ jeho děd arcivévoda Karel Ludvík Habsbursko-Lotrinský byl bratrem císaře Františka Josefa I., který byl jeho prastrýcem
- ❖ byl vychováván v přísně katolickém duchu, na vídeňském gymnáziu se specializoval na přírodní vědy
- ❖ byla mu určena vojenská kariéra, která začala roku 1912 u jezdeckta – Karel vystřídal několik posádek v Čechách např. Brandýs nad Labem, Starou Boleslav a další
- ❖ 21. října 1911 se na zámku Schwarzau oženil s princeznou Zitou z Bourbonsko-Parmského rodu – z manželství vzešlo 8 dětí
- ❖ po sarajevském atentátu se stal budoucím následníkem trůnu
- ❖ během 1. světové války se aktivně účastnil bojů na frontě
- ❖ po smrti císaře Františka Josefa (21. listopadu 1916) nastoupil Karel na trůn rakousko-uherského mocnářství
- ❖ velmi se zajímal o sociální problematiku v zemi, ještě zhoršenou válečným stavem – některé jeho reformy prakticky přetrvaly do dnešních dnů – např. vytvoření Ministerstva sociální péče či Ministerstva národního zdraví (Viktor Mataja byl prvním sociálním ministrem na světě)
- ❖ již v roce 1916 vyděl bezvýhodnost válečné situace a inicioval jednání o míru, která ovšem ztroskotala na německém odmítání a nesouhlasu
- ❖ po skončení 1. světové války a porážce Rakouska-Uherska musel Karel I. s rodinou (na základě Zákona ze 3. dubna 1919, o vypovězení ze země a převzetí moci domu Habsbursko-Lotrinského) opustit Rakousko a doživotně se stává vyhnanecem
- ❖ i v exilu odmítal abdikovat
- ❖ pobýval u Bodamského a Ženevského jezera
- ❖ 2x se neúspěšně pokusil vrátil na maďarský trůn a z vzkřísit monarchii – z Maďarska byl vypovězen na ostrov Madeira
- ❖ rodina žila ve velmi skromných podmínkách a krádež rodinných šperků ji dostala do finanční krize
- ❖ Karel nastydl a banální prochladnutí se rozvinulo v komplikovaný zápal plic, kterému Karel v necelých 35 letech podléhá

Posmrtná pocta

Karel byl slavnostně blahořečen římskokatolickou církví 3. října 2004. Slavnostní mši sloužil papež Jan Pavel II. Církev uctila Karla za to, že svou křesťanskou víru stavěl před každé své politické rozhodnutí a za to, že vnímal svou politickou roli jako mírotvorce během války, obzvláště pak po roce 1917. Svátek se slaví na den 21. října (datum jeho sňatku s princeznou Zitou).

Milující manželka

Zita přežila svého chotě o 67 let a umírá v roce 1989, ve věku 95 let. Rakouská vláda povolila uložení jejich ostatků do Císařské kapucínské hrobky ve Vídni. Tělo jejího manžela odpočívá stále na Madeiře, rodina si nepřeje převoz, nechce tak urazit obyvatele Madeiry, kteří přijali Karla za svého a projevovali mu úctu. Dynastie pokračovala dál nejen osobou nejstaršího syna Oty (1912 – 2011), který se zapojil do politického dění a velmi dlouho zastával post europoslance za bavorskou CSU (Křesťanská sociální unie). Štafetu převzali jeho děti, vnoučata, synovci a neteře.

Použité zdroje

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:HGM_Wilhelm_Vita_Portr%C3%A4t_Franz_Ferdinand.jpg. [online]. [cit. 2013-08-07].

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sophiechotek1868-2.jpg>. [online]. [cit. 2013-08-07].

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Charles_I_of_Austria.jpg. [online]. [cit. 2013-08-07].

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Karel_Zita.jpg. [online]. [cit. 2013-08-07].

HAMANNOVÁ B. Habsburkové. Životopisná encyklopedie. 1. vyd. Praha: Brána, 1996. ISBN 80-85946-19-X.

WEISSENSTEINER F. Ženy na habsburském trůnu. Rakouské císařovny 1804 - 1918. 1. vyd. Praha: Ikar, 2000. ISBN 80-7202-647-X.